

ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI

Id-Dipartiment tat-Tmexxija tal-Kurrikulu

It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Primarji 2016

Ir-Raba' Sena	IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)	Il-Ħin: 30 minuta
---------------	----------------------------------	-------------------

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. Qassam il-karti bil-mistoqsijiet u itlob lit-tfal jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.
2. Aqra l-iskript kollu bil-mod u b'lehen ċar kemm tista'. L-iskript **aqrah darbtejn**, kwarta kull darba.

Tfal, tistgħu tibdew taqraw il-mistoqsijiet f'qalbkom. Għandkom 5 minuti. Tiktbu xejn.

(Wara 5 minuti)

Issa se naqralikom silta qasira. Isimgħu sew għax wara tridu twiegħbu l-mistoqsijiet fuqha. Is-silta u l-mistoqsijiet se jinqraw darba, nagħtikom iċ-ċans twiegħbu, u wara tergħu tisimgħu s-silta u l-mistoqsijiet għat-tieni darba.

Waqt li qed tisimgħu s-silta tistgħu tibdew twiegħbu l-mistoqsijiet. Fl-istess ħin, iżda, ibqgħu attenti għal dak li qegħdin tisimgħu.

Is-silta se tinqara issa.

Insellmilkom, tfal. Jien Darjo d-dinosawru mill-Mużew Nazzjonali tad-Dinosawri fl-Awstralja. Kif tistgħu tobsru, jien m'iniex tad-demm u l-laħam għax kulma fadal minni huma l-fossili. Fossili huma l-fdalijiet ta' annimali jew pjanti li mietu żmien twil ilu u li llum saru parti mill-ġebel jew l-art. Imma xi darba ħaj bħalkom kont tafux!

Aħna d-dinosawri għexna f'kull rokna tad-dinja għal 165 miljun sena sħaħ. Tafu kif inqidna darba għal dejjem? Kien hemm asterojde li laqtet id-dinja u gabet bidla fil-klima. Sfortunatament ma stajniex naddattaw għall-ambjent il-ġdid.

Malli l-bnedmin skoprew il-fossili tagħna, bdew isejħulna dinosawri, jiġifieri 'gremxul terribbli'. Dan it-titlu ngħata mill-istudjuż Richard Owen. Bejnieta, xejn ma jdoqqli għal widnejja!

Konna nitwiellu minn bajda u la stajna ntiru u lanqas ngħixu fl-ilma. S'issa ġew skoperti 40 tip ta' bajda differenti u l-akbar waħda nstabet fiċ-Ċina. Minn kull waħda seta' jfaqqas dinosawru b'żewġ saqajn jew b'erbgħa. Id-dinosawri li kellhom tnejn kienu jiġru aktar u kienu jużaw idejhom biex ifittxu l-ikel u jimlew żaqqhom. Heqq...xkora vojta ma tiqafx! Min kien jgħix fuq il-laħam u min kien jiekol ħaxix biss, bħalkom il-bnedmin wara kollox. Barra minn hekk, biex niproteġu ruħna mill-għadu, in-natura żejnitna b'xi qarn jew xewk mifrux ma' ġisimna kollu. Ħafna minna kellna wkoll denb twil biex jgħinna nżommu l-bilanċ meta niġru!

Ix-xjentisti għad għandhom kurżità kbira biex jiskopru l-kulur tal-ġilda tagħna. Peress li l-ebda bniedem ma għex f'dan il-perjodu, qatt ma kisbu t-tagħrif mixtieq. Imma b'xiber imnieher se jibqgħu għax dak sigriet tagħna d-dinosawri u ma rridu naqsmuh ma' ħadd.

* * *

Issa li smajtu din is-silta, se naqralkom il-mistoqsijiet fuqha. Waqt li qed naqralkom il-mistoqsijiet tistgħu tkompli taħdmu t-twegibiet.

Mela, issa se naqralkom Taħriġ A.

Immarka t-twegiba t-tajba billi tagħmel sinjal fil-kaxxa t-tajba.

In-numru wieħed

F'din is-silta qed jittellem dinosawru. *Veru jew falz?*

In-numru tnejn

Il-fdalijiet tad-dinosawri jissejnu fosos. *Veru jew falz?*

In-numru tlieta

Dan id-dinosawru għadu ħaj. *Veru jew falz?*

In-numru erbgħa

Il-Mużew Nazzjonali tad-Dinosawri jinsab l-Amerka. *Veru jew falz?*

In-numru ħamsa

Id-dinosawri għexu fil-kontinenti tad-dinja kollha. *Veru jew falz?*

In-numru sitta

Il-kelma 'dinosawru' tfisser gremxula twajba. *Veru jew falz?*

Issa se ngħaddu għal Taħriġ B.

Immarka t-twegiba t-tajba billi tagħmel linja taħtha, skont dak li smajt fis-silta.

In-numru wieħed

Id-dinosawri kienu:

- a) jgħixu fl-ilma.
- b) itiru fis-sema.
- ċ) jgħixu fuq l-art.

In-numru tnejn

L-akbar bajda tad-dinosawri nstabet:

- a) iċ-Ċina.
- b) il-Kanada.
- ċ) l-Awstralja.

In-numru tlieta

Dinosawru seta' jitwieled:

- a) b'zewg saqajn.
- b) b'erba' saqajn.
- c) b'zewg saqajn jew b'erbgħa.

In-numru erbgħa

Dawk li kellhom zewg saqajn kienu:

- a) anqas b'saħħithom.
- b) jigru aktar.
- c) jigru anqas.

In-numru ħamsa

Ix-xewk kien:

- a) jiprotegħhom mill-għadu.
- b) jagħtihom aktar saħħa.
- c) jiprotegħhom mill-kesħa.

In-numru sitta

Xi wħud kellhom denb twil biex:

- a) jigru aktar.
- b) jimxu bil-mod.
- c) izommu l-bilanç meta jigru.

Issa se ngħaddu għal Taħriġ Ċ.

Imla l-vojt b'kelma waħda skont is-sens tas-silta.

In-numru wieħed

Ix-_____ għadhom ma jafux x'kien il-_____ tal-ġilda tad-dinosawri.

In-numru tnejn

L-ebda _____ ma għex fiż-_____ li fih għexu d-dinosawri.

In-numru tlieta

Skont Darjo, id-dinosawri għandhom _____ li ma jista' jkun jafu ħadd.

Issa wasalna għall-aħħar taħriġ, it-Taħriġ D.

Agħzel it-tifsira t-tajba skont is-sens tas-silta billi taqta' sinjal taħtha.

In-numru wieħed

Fis-silta nisimgħu li t-titlu 'dinosawru' xejn ma kien idoqq għal widnejn Darjo.

Din l-espressjoni tfisser li:

- a) ma kienx jaf xi jfisser.
- b) kien jogħġbu.
- ċ) ma kienx jogħġbu.

In-numru tnejn

Fis-silta nisimgħu lil Darjo jgħid li **xkora vojta ma tiqafx.**

Dan il-qawl ifisser li:

- a) bil-ġuħ ma tirraġunax u ma taħdimx.
- b) xkora li tkun fl-art tibqa' mitluqa hemm.
- ċ) bil-ġuħ xorta waħda tista' taħdem.

In-numru tlieta

Darjo jgħid ukoll li x-xjentisti se jibqgħu **b'xiber imnieher.**

Din l-espressjoni tfisser li:

- a) għandhom imneħirhom żgħir.
- b) se jibqgħu ma jiskoprux il-verità.
- ċ) ixommu ħafna.

Issa se terġgħu tisimgħu s-silta u wara l-mistoqsijiet, tistgħu tiċċekkjaw it-tweġibiet tagħkom u timlew fejn ħallejtu vojta.

* * *

Wara li jinstemgħu s-silta u l-mistoqsijiet għat-tieni darba, agħti ħames minuti lit-tfal biex tara li jkunu lestew it-tweġibiet tagħhom. Fl-aħħar tista' tgħid:

Grazzi! L-eżami tas-smiġħ spiċċa.